

เตือนภัยการเกษตร
ช่วงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ถึง ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๗

1. .ทุเรียน

ระยะพัฒนาผล - เก็บเกี่ยว

หนอนเจาะผล

เข้าทำลายทุเรียนตั้งแต่ผลเล็ก อายุประมาณ 2 เดือน จนถึงผลใหญ่ทำให้ผลเป็นแผล อาจเป็นผลให้ผลเน่าและร่วงเนื่องจากเชื้อราเข้าทำลายซ้ำ การที่ผลมีรอยแมลงทำลายทำให้ขายไม่ได้ราคา ถ้าหากหนอนเจาะกินเข้าไปจนถึงเนื้อผล ทำให้บริเวณดังกล่าวเน่าเมื่อผลสุก ภายนอกผลทุเรียนจะสังเกตเห็นมูลและรังของหนอนได้อย่างชัดเจน และจะมีน้ำไหลเยิ้มเมื่อทุเรียนใกล้แก่ ผลทุเรียนที่อยู่ชิดติดกันหนอนจะเข้าทำลายมากกว่าผลที่อยู่เดี่ยว ๆ เพราะแม่ผีเสื้อชอบวางไข่บริเวณรอยสัมผัสนี้

การป้องกัน

1. หมั่นตรวจดูผลทุเรียน เมื่อพบรอยทำลายของหนอน ให้ใช้ไม้หรือลวดแข็งเขี่ยตัวหนอนออกมาทำลาย
2. ผลทุเรียนที่เน่าและร่วงเพราะถูกหนอนทำลายควรเก็บทำลายโดยการเผาไฟหรือฝัง
3. ตัดแต่งผลทุเรียนที่มีจำนวนมากเกินไป โดยเฉพาะผลที่อยู่ติดกันควรใช้กิ่งไม้หรือกาบมะพร้าวคั่นระหว่างผล เพื่อป้องกันไม่ให้ตัวเต็มวัยวางไข่หรือตัวหนอนเข้าหลบอาศัย
4. การห่อผลด้วยถุงมุ้งไนลอน ถุงรีเมย์ หรือถุงพลาสติกสีขาวขุ่นเจาะรูที่บริเวณขอบล่างเพื่อให้หยดน้ำระบายออก โดยเริ่มห่อผลตั้งแต่ผลทุเรียนมีอายุ 6 สัปดาห์ เป็นต้นไป จะช่วยลดความเสียหายได้
5. สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเมื่อจำเป็นต้องใช้ เช่น แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตร ต่อ น้ำ 20 ลิตร ฟันเฉพาะส่วนผลทุเรียนที่พบการทำลายของหนอนเจาะผล

2. ส้มโอ

ระยะติดผล

• หนอนเจาะผลส้มโอ

ตัวเต็มวัยเพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว หรือเป็นกลุ่ม 2 - 29 ฟอง บนผลส้มโออายุประมาณ 2 สัปดาห์จนถึงระยะเก็บเกี่ยว เมื่อหนอนฟัก จะกัดกินเข้าไปในผลส้มโอ รอยเจาะทำลายมีมูลของหนอนที่ถ่ายออกมา และมียางไหลเยิ้ม ผลเน่า และร่วงก่อนการเก็บเกี่ยว

การป้องกัน

1. ควรบังคับการติดดอก และออกผลให้อยู่ในระยะเดียวกันเป็นรุ่น เพื่อสะดวกในการป้องกันกำจัด และลดปริมาณหนอนเจาะผลส้มโอ
2. เก็บผลที่ถูกทำลายในแปลง นำไปเผาหรือฝัง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดต่อไป

3. ในแหล่งที่มีการระบาดเป็นประจำ ควรทำการพ่นสารฆ่าแมลง เช่น อีมาเมกตินเบนโซเอต 1.92% EC อัตรา 10 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ โพรพิโนฟอส 50% EC อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ แลมบ์ดา-ไซฮาโลทริน 2.5% EC อัตรา 20 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือ ฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 30 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อผลส้มโออายุประมาณ 2 สัปดาห์ โดยพ่น 4 ครั้งทุก 7 วัน แล้วห่อผลส้มโอด้วยถุงกระดาษห่อผลสีขาวเมื่อผลส้มโออายุประมาณ 1.5 เดือน

๓. พืชตระกูลส้ม (เช่น มะนาว มะกรูด ส้มโอ และส้มเขียวหวาน)

ทุกระยะการเจริญเติบโต

• โรคแคงเกอร์ (เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas citri* subsp. *citri*)

อาการบนใบ เริ่มแรกเป็นแผลจุดฉ่ำน้ำ ต่อมาจะขยายใหญ่เป็นแผลจุดนูนสีเหลืองอ่อน ลักษณะฟูคล้ายฟองน้ำ จากนั้นเนื้อเยื่อแผลจะแข็ง มีสีน้ำตาลเข้ม ตรงกลางแผลยุบตัว ขอบแผลยกตัวขึ้น บริเวณรอบ ๆ แผลปรากฏวงสีเหลืองล้อมรอบ พบอาการของโรคได้ทั้งด้านหน้าและด้านหลังใบ โดยเห็นชัดที่ด้านหลังใบ นอกจากนี้ยังพบอาการของโรคได้บนก้านใบ ทำให้ใบเหลืองร่วงก่อนกำหนด

อาการบนกิ่ง ลักษณะคล้ายอาการบนใบ แต่ไม่มีวงสีเหลืองล้อมรอบแผล ต่อมาแผลจะแตก แข็งเป็นสีน้ำตาล ขยายรอบกิ่ง หรือตามความยาวกิ่ง รูปร่างแผลไม่แน่นอนอาการบนผล ลักษณะคล้ายอาการบนใบ แต่จะเกิดเป็นแผลเดี่ยว ๆ มีลักษณะกลมฝังลึกลงไปในผิว แผลจะขยายเป็นสะเก็ดใหญ่ รูปร่างไม่แน่นอน มีวงสีเหลืองล้อมรอบ บางครั้งพบผลปริแตกตามรอยแผล หากเกิดโรคในระยะผลอ่อนจะทำให้ผลผลิตไม่ได้คุณภาพ และถ้าอาการรุนแรงจะทำให้ผลร่วง

การป้องกัน

๑. ควรเลือกกิ่งพันธุ์จากแหล่งปลูกที่ไม่มีอาการระบาดของโรค หรือไม่นำกิ่งพันธุ์จากต้นที่เป็นโรคไปปลูก และใช้กิ่งพันธุ์ที่ไม่มีร่องรอยการติดเชื้อ

๒. ตรวจสอบปลูกลอยอย่างสม่ำเสมอ เมื่อพบอาการโรค ตัดแต่งส่วนที่เป็นโรค และเก็บเศษพืชที่ร่วงหล่นไปทำลายนอกแปลง แล้วพ่นด้วยสารป้องกันกำจัดโรคพืช กลุ่มสารประกอบทองแดง เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ๘๕% WP อัตรา ๓๐ - ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คิวปริสออกไซด์ ๘๖.๒% WG อัตรา ๑๐ - ๑๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ ๗๗% WP อัตรา ๑๕ - ๒๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นทุก ๗ - ๑๐ วัน จำนวน ๒ - ๓ ครั้ง

๓. ไม่นำเครื่องมือตัดแต่งที่ใช้กับต้นเป็นโรคไปใช้ต่อกับต้นปกติ และควรทำความสะอาดเครื่องมือก่อนนำไปใช้ใหม่ทุกครั้ง

๔. กำจัดหนอนชอนใบ โดยเฉพาะช่วงที่พืชแตกใบอ่อน เนื่องจากรอยทำลายของหนอนชอนใบเป็นช่องทางให้เชื้อสาเหตุโรคเข้าทำลายพืช และช่วยส่งเสริมให้อาการโรคลุกลามอย่างรวดเร็ว โดยพ่นด้วยสารฆ่าแมลง เช่น อิมิดาโคลพริด ๗๐% WG อัตรา ๒ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ฟิโพรนิล ๕% SC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ลูเฟนนูรอน ๕% EC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ โพรพิโนฟอส ๕๐% EC อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ไบเฟนทริน ๒.๕% EC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อะบาเมกติน ๑.๘% EC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ปีโตรเลียม ออยล์ ๘๓.๙% EC อัตรา ๔๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ โคลโทอะนินดิน ๑๖% SG อัตรา ๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ไทอะมีทอกแซม ๒๕% WG อัตรา ๕ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นเมื่อพบหนอนชอนใบลงทำลายเกิน ๕๐% ของยอดที่สำรวจ โดยสำรวจแปลงละ ๑๐ ต้น ต้นละ ๕ ยอด

๔. มะเขือเปราะ

ระยะเจริญเติบโต - เก็บเกี่ยว

- หนอนเจาะผลมะเขือ

ทำความเสียหายให้แก่ยอดมะเขือ ในระยะต้นมะเขือกำลังเจริญเติบโต จะพบว่ายอดเหี่ยวเห็นชัดเจนเวลาแดดจัด เพราะท่อน้ำที่อาหารของพืชถูกทำลาย และเมื่อตรวจดูจะพบรูเจาะประมาณไม่เกิน ๑๐ เซนติเมตรจากปลายยอด หนอนจะกัดกินภายใน ทำให้ยอดที่แข็งแรงถูกทำลาย ยอดใหม่ที่แตกมามีขนาดเล็กกว่า และผลมะเขือที่เกิดมายังได้รับความเสียหาย โดยหนอนเจาะผลทำให้เสียคุณภาพส่งขายไม่ได้ ในช่วงระยะขาดน้ำรุนแรงอาจถูกทำลายถึง ๕๐ เปอร์เซ็นต์

การป้องกัน

๑. วิธีกล เก็บยอดและผลที่ถูกทำลายทั้งที่มีหนอนและไม่มีหนอน จะช่วยลดการระบาด

๒. ใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพ เช่น สไปนีโทแรม ๑๒% SC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คลอแรนทรานิลิโพรล ๕.๑๗% SC อัตรา ๑๕ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อีมาเมกตินเบนโซเอต ๑.๙๒% EC อัตรา ๒๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ เบตา-ไซฟลูทริน ๒.๕% EC อัตรา ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร พ่นให้ทั่วเมื่อพบการระบาด

๕. พืชตระกูลกะหล่ำและผักกาด (เช่น คื่นช่าย กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก บรอกโคลี กวางตุ้ง ผักกาดขาว ผักกาดหอม

ทุกระยะการเจริญเติบโต

- หนอนใยผัก

ตัวเต็มวัยเพศเมียวางไข่เป็นฟองเดี่ยว ๆ หรือกลุ่มเล็ก ๆ ทั้งบนใบและใต้ใบพืช หนอนมีลักษณะเรียวยาว หัวแหลมท้ายแหลม ส่วนท้ายมีปุ่มยื่นออกเป็น ๒ แฉก เมื่อถูกตัวจะดิ้นอย่างแรง และสร้างใยพาตัวขึ้นลงระหว่างพื้นดินกับใบพืชได้ หนอนจะกัดกินผิวใบทำให้ผักเป็นรูพรุนคล้ายร่างแห จากนั้นเข้ากัดแฉกบริเวณใบพืช โดยมีใยบาง ๆ ปกคลุมติดใบพืช

การป้องกัน

๑. การใช้กับดักชนิดต่าง ๆ

- กับดักกาวเหนียวสีเหลือง เป็นกับดักทรงกระบอก หรือกระป๋องน้ำมันเครื่องสีเหลืองทาด้วยกาวเหนียว ทุก ๗ - ๑๐ วันครั้ง สามารถจับผีเสื้อหนอนใยผักได้เฉลี่ย ๑๖ ตัวต่อวันต่อกับดัก โดยจับผีเสื้อเพศเมีย : เพศผู้ได้ ๐.๗๙ : ๑ และเมื่อติดตั้งกับดักกาวเหนียวสีเหลืองจำนวน ๘๐ กับดักต่อไร่ สามารถลดการใช้สารฆ่าแมลงมากกว่า ๕๐ เปอร์เซ็นต์

- กับดักแสงไฟ หลอดสีน้ำเงิน ๒๐ วัตต์ เป็นหลอดเรืองแสงที่เหมาะสมในการใช้จับผีเสื้อหนอนใยผักมากที่สุด มีราคาถูกกว่าหลอด blacklight-blue ๒๐ วัตต์ และปลอดภัยไม่มีอันตรายจากแสงอัลตราไวโอเล็ต ในการติดตั้งกับดักแสงไฟควรติดตั้งรอบนอกแปลงผัก และควรดำเนินการติดตั้งพร้อมกันในพื้นที่

๒. การใช้โรงเรือนตาข่ายไนล่อน หรือการปลูกผักกางมุ้ง โดยการปลูกผักในโรงเรือนที่คลุมด้วยตาข่ายไนล่อนขนาด ๑๖ mesh (๒๕๖ ช่องต่อตารางนิ้ว) สามารถป้องกันการเข้าทำลายของหนอนใยผักและหนอนผีเสื้ออื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โรงเรือนตาข่ายไนล่อนต้องปิดอย่างมิดชิดตลอดเวลาเพื่อป้องกันผีเสื้อเพศเมียเล็ดลอดเข้าไปวางไข่

๓. การใช้สารชีวภัณฑ์

- การใช้เชื้อแบคทีเรีย บาซิลลัส ทูริงเยนซิส ปกติในธรรมชาติจะพบเชื้อแบคทีเรียชนิดนี้ ซึ่งมีประสิทธิภาพในการกำจัดหนอนใยผัก แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อปริมาณเชื้อแบคทีเรียที่จะทำได้

หนอนใยผักตาย จึงมีการผลิตเชื้อแบคทีเรียในรูปการค้าออกจำหน่ายที่สำคัญมี ๒ สายพันธุ์ คือ *Bacillus thuringiensis* subsp. *aizawai* และ *Bacillus thuringiensis* subsp. *kurstaki* อัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร (ไม่ควรใช้ในแหล่งปลูกผักภาคกลาง ในช่วงที่มีการระบาดของมกพิจารณาการใช้อัตราสูง และช่วงเวลาพ่นถี่ขึ้น หรือพ่นสลับสารฆ่าแมลง)

๔. การใช้วิธีทางเกษตรกรรม สามารถช่วยลดการระบาดของหนอนใยผักได้ เช่น การไถพรวนดินตากแดด หรือการทำลายซากพืชอาหาร หรือการปลูกพืชหมุนเวียน ทั้งนี้เพื่อขัดขวางการขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่องของหนอนใยผัก

๕. การใช้สารฆ่าแมลง เนื่องจากหนอนใยผักเป็นแมลงที่สามารถสร้างความต้านทานต่อสารฆ่าแมลงได้รวดเร็ว และหลายชนิด การพิจารณาเลือกใช้สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถป้องกันกำจัดหนอนใยผักไม่ให้เข้าทำลายผลผลิตให้เกิดความเสียหายได้ สารฆ่าแมลงที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันกำจัดหนอนใยผัก เช่น สไปนีโทแรม ๑๒% SC อัตรา ๔๐ - ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ คลอร์ฟินาเพอร์ ๑๐% SC อัตรา ๔๐ - ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ โทลเฟนไพเรต ๑๖% EC อัตรา ๔๐ - ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อินดอกซาคาร์บ ๑๕% EC อัตรา ๔๐ - ๖๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ อีมาเมกตินเบนโซเอต ๑.๙๒% EC อัตรา ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ฟิโพรนิล ๕% SC อัตรา ๖๐ - ๘๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร (พ่นเมื่อพบการระบาดของหนอนใยผักทุก ๕ วัน ติดต่อกัน ๒ ครั้ง ควรสลับกลุ่มกลไกการออกฤทธิ์ทุก ๑๔ วัน)